

opioidi	mehanizam djelovanja	indikacije	raspon doze/interval primjene	način primjene	maksimalna dnevna doza	kontraindikacije	nuspojave	napomene
fentanyl	agonist opioidnih μ receptora	jaka bol/ titriranje/ pozadinska/ probijajuća/ proceduralna bol	bolusi 50-100mcg na 1-2h/ kontinuirano i.v. 1mcg/kg/h PCA 10-50mcg (lockout 5-10min)	intravenski/ transdermalno/ transmukozno/ sublingvalno/ intranazalno	nema	preosjetljivost/ileus/	respiratorna depresija/ sedacija/ smetenost/ pruritus/ mučnina i povraćanje/ opstipacija	brzo i kratko djelujući potentni sintetski opioid
sufentanyl	agonist opioidnih μ receptora	jaka bol/ titriranje/ pozadinska/ probijajuća/ proceduralna bol	bolusi 5-10mcg na 1-2h kontinuirano i.v. 0.1mcg/kg/h PCA 1-5mcg (lockout 10-15min)	intravenski	nema	preosjetljivost/ileus/	respiratorna depresija/ sedacija/ smetenost/ pruritus/ mučnina i povraćanje/ opstipacija	najpotentniji opioid
morfin Cl	agonist opioidnih μ receptora	pozadinska/ probijajuća/ proceduralna bol	per os dozu titrirati/ kontinuirano intravenski do 100mg dnevno/ bolus doze do 20mg	per os/ intravenski	nema	preosjetljivost/ileus/	respiratorna depresija/ sedacija/ smetenost/ pruritus/ mučnina i povraćanje/ opstipacija	opioid prema kojem se definira potrebna dnevna ekvivalentska doza/redukcija doze kod jetrenih i bubrežnih bolesnika(30-50%)
tramadol	agonist μ receptora, inhibitor ponovne pohrane serotonina	pozadinska/ probijajuća/ proceduralna bol	50-200mg/svakih 6 sati,retard oblik svakih 12 sati	per os/ intravenski	400mg dnevno per os, 600mg intravenski	preosjetljivost	sedacija/smetenost/mučnina i povraćanje/ opstipacija	redukcija doze kod jetrenih i bubrežnih bolesnika(30-50%)
oksikodon	agonist opioidnih μ receptora	pozadinska bol	10-50mg/svakih 12 sati	per os	nema	preosjetljivost	sedacija/ smetenost/ mučnina i povraćanje/ opstipacija	redukcija doze kod jetrenih i bubrežnih bolesnika(30-50%)
hidromorfon	agonist opioidnih μ receptora	pozadinska bol	4-32 mg/svakih 12 sati	per os	nema	preosjetljivost	respiratorna depresija/ sedacija/ smetenost/ pruritus/ mučnina i povraćanje/ opstipacija	redukcija doze kod jetrenih i bubrežnih bolesnika(30-50%)
buprenorfin TTS	agonist- antagonist opioidnih receptora	prolongirana terapija (kronična bol)	kožni naljepak od 35mcg/h do 140mcg/h/svakih 96 sati	transdermalno	nema	preosjetljivost	mučnina i povraćanje/opstipacija	indiciran u bubrežnoj insuficijenciji uz hemodinamsku stabilnost/ stavlja se na zdravu kožu

koanalgetici	mehanizam djelovanja	indikacije	raspon doze/interval primjene	način primjene	maksimalna dnevna doza	kontraindikacije	nuspojave	napomene
amitriptilin	triciklički antidepresiv	neuropatska bol/ depresija/ anksioznost/ PTSP	10-75mg/ 3 puta dnevno	1- per os	100mg	srčani bolesnici/ preosjetljivost	ortostatska hipotenzija, sedacija, dizurija te antikolinergični učinci: suha usta/znojenje/konstipacija/ poremećaj vida	započeti s malom dozom prije spavanja te titrirati u skladu s podnošljivošću
duloxetin	SNRI	neuropatska bol/ depresija/ anksioznost/ PTSP	30-60mg/ 2 puta dnevno	1- per os	120mg	preosjetljivost	gubitak apetita/mučnina/povraćanje/slabo st te antikolinergični učinci	dobro se podnosi radi rijetkih i slabo izraženih nuspojava
venlafaksin	SNRI	neuropatska bol/ depresija/ anksioznost/ PTSP	75-150mg/ puta dnevno	1-2 per os	225mg	preosjetljivost	gastrointestinalni poremećaji/ hipertenzija/ uznemirenost/	za neuropatsku bol djelotvornija je visoka doza od 150mg
mirtazapin	NSSA	neuropatska bol/ depresija/ anksioznost/ PTSP	15-45mg/ dnevno	1 per os	60mg	dijabetes mellitus/ hipotenzija/ glaukom/ poremećaj mokrenja	sedacija u prvim danima/povećani apetit-porast tjelesne težine/suha usta/smetenost/vrtoglavica/hipote nzija	sedativ i koanalgetik sa učinkom na bolji san
pregabalin	antiepileptik-inhibitor presinaptičkih kalcijevih kanala	neuropatska bol/ anksioznost/ PTSP	150mg-600mg/ 12 sati	svakih per os	600mgi	preosjetljivost	vrtoglavica/sedacija/edem	korisni učinci na kvalitetu sna
gabapentin	antiepileptik-inhibitor presinaptičkih kalcijevih kanala	neuropatska bol/ anksioznost/ PTSP	početna doza 100- 300mg, terapijska doza 1800mg-3200mg/ svakih 8 sati	per os	3200mg	preosjetljivost	vrtoglavica/sedacija/umor/ ataksija	složena shema postupnog postizanja pune doze lijeka, potrebna prilagodba doze u bubrenih bolesnika
lamotrigin	antiepileptik-inhibitor presinaptičkih natrijevih kanala	neuropatska bol	početna doza 25mg, terapijska doza 50- 100mg/1 dnevno	per os	200mg	preosjetljivost	kožni osip/mučnina/glavobolja/ umor	preporučuje se spora titracija doze, ne smije se kombinirati s valproatom
karbamazepin	antiepileptik-blokator natrijevih kanala	neuropatska bol	početna doza 100mg 2x dnevno, terapijska doza 400-800mg	per os	1200mg	preosjetljivost	vrtoglavica/mučnina/ sedacija/smetenost	

anksiolitici-sedativi-hipnotici	mehanizam djelovanja	indikacije	raspon doze/interval primjene	način primjene	maksimalna dnevna doza	kontraindikacije	nuspojave	napomene
ketamin	antagonist NMDA receptora	pozadinska bol uz obavezni opioid/proceduralna bol	analgetska doza 0.2-0.5mg/kg	intravenski	nema	povišen intrakranijski tlak/psihijatrijske bolesti/preosjetljivost	halucinacije/hipertenzija/tahikardija/	za analgeziju obavezno uvesti i μ opioidni analgetik/ radi nuspojava potrebno primijeniti benzodiazepin
propofol	agonist GABA receptora, blokator Na kanala u CNS	anestezija i sedacija pacijenta na mehaničkoj respiracijskoj potpori	uvod u anesteziju 2mg/kg, doza održavanja 100-150mcg/kg/min, sedacijska doza 25-75mcg/kg/min	intravenski	nema	preosjetljivost na propofol/ porfirija	hipotenzija/bradikardija	ima snažno antiemetско djelovanje, nema naknadnog djelovanja po buđenju, emulzija nije bakteriostatska
diazepam	neselektivni aktivator benzodiazepinskih receptora (GABA)	anksioliza/kontrola nesanice/PTSP/delirij	anksioznost, sedacija: per os, i.v., i.m. 2-10mg 2-4dnevno, kontinuirana i.v. sedacija 0.25-1.5mcg/kg/min, sedacija pacijenta na mehaničkoj respiracijskoj potpori: 0.02-0.08mg/kg inicijalno, kontinuirano 0.04-0.2mg/kg/h	per os/intravenski	nema	preosjetljivost/miastenija gravis/teška respiratorna i jetrena insuficijencija/apnea u snu	umor/slabost/ataksija/vrtoglavica	
midazolam	neselektivni aktivator benzodiazepinskih receptora (GABA)	sedacija/amnezija/anksioliza	sedacija: 1-5mg i.v. u bolusu, 3-10mg i.m., 7.5-15mg per os, kontinuirana i.v. sedacija 1mcg/kg/min	per os/intravenski	nema	preosjetljivost/miastenija gravis	respiratorna depresija/ataksija/vrtoglavica/ slabost	benzodiazepin vrlo kratkog djelovanja, do 120min
zolpidem	selektivni aktivator benzodiazepinskih receptora (GABA)	nesanica	5-20mg/1 dnevno	per os	20mg	preosjetljivost	ataksija/konfuzija/vrtoglavica/ smetnje vida/ euforija	ne djeluje miorelaksatno i antikonvulzivno

neopioidni analgetici	mehanizam djelovanja	indikacije	raspon doze	način primjene	maksimalna dnevna doza	kontraindikacije	nuspojave	napomene
paracetamol	analgetik i antipiretik centralnog djelovanja	kontrola slabe do umjerene boli/suzbijanje povišene tjelesne temperature	500mg-4000mg/ svakih 6-8 sati	per os/intravenski	4000mg	preosjetljivost	u prekomjernoj dozi nekroza jetre	nema protuupalnog djelovanja, ne djeluje negativno na želučanu sluznicu
metamizol	analgetik i antipiretik centralnog djelovanja	kontrola slabe do umjerene boli/suzbijanje povišene tjelesne temperature	500mg-5000mg/ svakih 6-8 sati	per os/intravenski	5000mg	preosjetljivost	agranulocitoza	nuspojava agranulocitoze je izuzetno rijetka (1:1000000) te je nepravedno zapostavljen
diklofenak	NSAIL (COX1 i COX2 inhibitor)	kontrola slabe do umjerene boli/suzbijanje povišene tjelesne temperature/ protuupalno djelovanje	75mg-200mg/ svakih 12 sati	per os/intravenski	200mg	gastritis/ulkus želuca i dvanaesnika/ alergijska reakcija/ kardiovaskularne bolesti/bronhalna astma	krvarenje iz želučane sluznice/pruritus/ osip/produljeno krvarenje/ vrtoglavica	
ketoprofen	NSAIL (COX1 i COX2 inhibitor)	kontrola slabe do umjerene boli, suzbijanje povišene tjelesne temperature, protuupalno djelovanje	100-200mg/ svakih 12 sati	per os/intravenski	200mg	gastritis/ulkus želuca i dvanaesnika/ alergijska reakcija/ kardiovaskularne bolesti/bronhalna astma	krvarenje iz želučane sluznice/pruritus/ osip/produljeno krvarenje/ vrtoglavica	
meloksikam	NSAIL (COX1 i COX2 inhibitor)	kontrola slabe do umjerene boli, suzbijanje povišene tjelesne temperature, protuupalno djelovanje	7.5-15mg/1 dnevno	per os	15mg	gastritis/ulkus želuca i dvanaesnika/ alergijska reakcija/ kardiovaskularne bolesti/bronhalna astma	krvarenje iz želučane sluznice/pruritus/ osip/produljeno krvarenje/ vrtoglavica	meloksikam u znatno većoj mjeri inhibira COX2 nego COX1 te su nuspojave rjeđe i slabije izražene
celecoxib	selektivni inhibitor COX2	kontrola slabe do umjerene boli/suzbijanje povišene tjelesne temperature/ protuupalno djelovanje	50-400mg/svakih 12 sati	per os	400mg	kardiovaskularne bolesti/preosjetljivost	povećan rizik od akutnog koronarnog incidenta	